
1 december 2009
Corr.nr. 2009-68.887, CW
Zaaknr. 218802

Nummer 36/2009

Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen over Kwaliteitsakkoord en krediet Kwaliteitsfonds Basisonderwijs

SAMENVATTING:

Uit een analyse van de Onderwijsinspectie van 2009 blijkt dat de kwaliteit van het onderwijs in onze provincie achterblijft bij het landelijk gemiddelde. Het ministerie van OC&W wil een extra impuls geven aan de kwaliteitsverbetering van het basisonderwijs en heeft de provincies gevraagd hieraan eveneens een bijdrage te leveren. Uit diverse overleggen met de school- en gemeentebesturen blijkt, dat alle schoolbesturen aan het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs willen werken, dat zij gebruik willen maken van het aanbod van OC&W en daarnaast prijsstellen op de deelname van de provincie.

Wij vinden het van groot belang dat de kwaliteit van het basisonderwijs in onze provincie op peil wordt gebracht. Wij stellen dan ook voor met de Schoolbesturen en het Rijk een gezamenlijk Kwaliteitsakkoord Basisonderwijs Groningen voor 2010-2011 te ondertekenen. Onze bijdrage aan dit kwaliteitsakkoord bestaat uit het instellen van een krediet voor een Kwaliteitsfonds Basisonderwijs Groningen van maximaal € 450.000,- voor de jaren 2010 en 2011. Wij stellen voor dit bedrag te financieren door middel van een verschuiving van middelen van sociaal beleid naar onderwijs.

Inleiding

In opdracht van de staatssecretaris heeft de Onderwijsinspectie in 2009 een regioanalyse opgeleverd over de kwaliteit van het basisonderwijs in Noord-Nederland. Uit deze analyse blijkt dat het aantal zeer zwakke en zwakke basisscholen in Noord-Nederland hoger ligt dan landelijk gemiddeld. Voor onze provincie geldt dat het aantal zeer zwakke basisscholen 2% hoger ligt dan landelijk gemiddeld en het aantal zwakke scholen 1% hoger.

De uitkomst van de analyse is voor het ministerie van OC&W aanleiding om een extra impuls te geven aan de kwaliteitsverbetering van de basisscholen in Noord-Nederland. Op 5 februari 2009 heeft er een bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de drie provinciebesturen over de uitvoering van deze extra impuls en over een mogelijke bijdrage van de provincies. De drie provincies hebben positief gereageerd op de uitnodiging van de staatssecretaris om een bijdrage te leveren aan de kwaliteitsverbetering van het basisonderwijs, waarbij is opgemerkt dat per provincie een eigen invulling daaraan moet worden gegeven. Verder is gesteld dat provinciale deelname ook afhankelijk is van het draagvlak bij de betrokken schoolbesturen en de betreffende gemeentebesturen.

Om het draagvlak bij school- en gemeentebesturen te peilen hebben wij een provinciale en een aantal regionale bijeenkomsten georganiseerd. Zowel bij school- en gemeentebesturen bleek dat er voldoende draagvlak aanwezig was om te werken aan het verhogen van de kwaliteit van het basisonderwijs. Om dieper in te gaan op de onderwijskwaliteit per regio is afgesproken dat de provincie een inventarisatie maakt op basis waarvan het Kwaliteitsakkoord Basisonderwijs gestalte kan krijgen.

De inventarisatie naar de kwaliteit van het onderwijs per schoolbestuur is eind oktober afgerond en vervolgens besproken met de school- en gemeentebesturen. Uit de inventarisatie en de discussie blijkt dat met name met opbrengstgericht werken in de klas de kwaliteit wordt verhoogd. De leerkracht speelt hierin een cruciale rol. Voor nagenoeg alle schoolbesturen ligt hier ook de

prioriteit. Hoewel er in de lumpsumfinanciering wel een deel scholing is opgenomen blijkt dat dit zeer beperkt is. Daarnaast zijn er subsidieregelingen bij het Ministerie, maar ook deze zijn beperkt en bovendien staan de aanvraag- en verantwoordingsprocedures vaak niet in verhouding met het uiteindelijke bedrag. Hierbij komt nog de specifieke situatie van het platteland met veel kleine scholen. Kennis en expertise is volop aanwezig, echter de financiële middelen ontbreken. Het oprichten van een tijdelijk Kwaliteitsfonds Basisonderwijs bestemd voor het wegwerken van achterstanden en het doorvoeren van verbeteringen in het primaire proces vindt draagvlak bij alle schoolbesturen. Wij stellen voor om dit tijdelijk Kwaliteitsfonds Basisonderwijs 2010-2011 in te stellen.

Met het kwaliteitsakkoord Basisonderwijs 2010-2011 willen de schoolbesturen, het Rijk en de provincie de onderstaande doelen bereiken:

1. Verbeteren van zwakke en zeer zwakke scholen en het systeem van vroegsignalering.
 - In 2011 is het percentage zeer zwakke scholen teruggebracht van 3% in 2007 tot het landelijke gemiddelde van 1% in 2007. In 2011 is het percentage zwakke scholen teruggebracht van 10% in 2007 tot het landelijk gemiddelde van 9% in 2007.
 - De Groningse Schoolbesturen hanteren een gekwalificeerd instrument voor vroegsignalering en kwaliteitstekorten.
 - Mede door de systematische inzet van dit instrument, is vanaf schooljaar 2011/2012 het aantal (zeer) zwakke scholen in Groningen minder dan 20.
 - Op basis van de cijfers van de Onderwijsinspectie van januari 2010, wordt met de partijen tijdens het eerste voortgangsoverleg verder gesproken over deze ambitie.
2. Verbeteren opbrengstgericht werken, taal- en rekenprestaties.
 - De Groningse Schoolbesturen zorgen voor opbrengstgericht werken bij leerkrachten en schoolleiding, analyseren leerresultaten en zorgen voor gerichte acties om de taal- en rekenprestaties te verbeteren.

Het Kwaliteitsakkoord Basisonderwijs wordt op 14 december a.s. ondertekend door het Ministerie, de provincie en de deelnemende scholen. Voor ons geldt daarbij het voorbehoud dat uw staten hiermee instemmen.

Kwaliteitsfonds Basisonderwijs Groningen

Om een extra impuls te geven aan de kwaliteit van het basisonderwijs in onze provincie stellen wij voor een krediet beschikbaar te stellen voor een Kwaliteitsfonds Basisonderwijs Groningen voor de jaren 2010 en 2011 van totaal € 450.000,--. Dit fonds heeft als doel om de achterstanden in twee jaar tijd weg te werken. Dit bedrag is nodig om een substantiële bijdrage te kunnen leveren om (zeer) zwakke scholen in korte tijd weer kwalitatief goede scholen te laten worden. Hierin zijn ervaringen van scholen meegenomen en het huidige aantal (zeer) zwakke scholen, het aantal risicoscholen en andere risicofactoren zoals het ontbreken van vroegsignaleringsystemen. Na deze periode moeten schoolbesturen, met gebruikmaking van de beschikbare middelen en de ontwikkelde systemen voor vroegsignalering, in staat zijn om de kwaliteit op het landelijk gemiddelde niveau te houden. Schoolbesturen die het kwaliteitsakkoord ondertekenen kunnen in 2010 en 2011 een beroep op dit fonds doen voor cofinanciering van activiteiten gericht op het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs. De activiteiten waarvoor aanvragen ingediend kunnen worden moeten passen binnen het kwaliteitsbeleid van het schoolbestuur. De exacte criteria worden nog nader uitgewerkt. Er is sprake van een meerjarig krediet voor 2010 en 2011. Onze bijdrage heeft een éénmalig karakter. Hoewel het hier geen basistaak van de provincie betreft wordt medewerking verleend vanwege het aanbod van het rijk en omdat het gaat om een specifieke doelgroep.

De bijdrage van het Rijk bestaat uit het inzetten van activiteiten uitgevoerd door de PO-raad (brancheorganisatie Primair Onderwijs). De PO-raad zet een analyseteam in bij (nieuwe) zwakke of zeer zwakke scholen en zorgt voor een aanbod om schoolleiders van (zeer) zwakke scholen met kwalitatief sterke scholen aan elkaar te koppelen (twinning). Daarnaast draagt de PO-raad bij aan de ontwikkeling en verspreiding van systemen voor vroegsignalering, o.a. door het verzorgen van een kwaliteitsbeoordeling van dergelijke systemen. De Onderwijsinspectie houdt regulier toezicht op zwakke en zeer zwakke scholen en levert twee maal per jaar (maart en oktober) een overzicht met het aantal zwakke en zeer zwakke scholen.

Financiën

Voorgesteld wordt om het bedrag van € 450.000,-- dat nodig is voor het krediet kwaliteitsfonds onderwijs voor het grootste deel te dekken door een verschuiving van € 405.000,-- vanuit het

gebiedsgericht werken welzijn. Het overige deel van € 45.000,-- te dekken uit het flexibel budget welzijn 2010.

Deze verschuivingen betekenen een substitutie van middelen tussen thema's en het inzetten van middelen voor een nieuw doel. In principe is er sprake van nieuw beleid. Indien u instemt met de voorstellen in deze voordracht zullen wij dit uiteraard vastleggen in de Voorjaarsnota 2010. Besluitvorming kan echter niet wachten tot behandeling van de Voorjaarsnota want het ligt in de bedoeling om op 14 december a.s. met betrokken partners, waaronder de rijksoverheid een Kwaliteitsakkoord Basisonderwijs te ondertekenen, en gelijk daarna een start te maken met de activiteiten waardoor de kwaliteit van het onderwijs op peil wordt gebracht. Er is daarom gekozen voor een afzonderlijke voordracht.

Gevolgen voor gebiedsgericht werken welzijn

De gevolgen voor het gebiedsgericht werken welzijn zijn als volgt. In de Sociale Agenda 2009 is vastgelegd dat de provincie voor een achttal regio's jaarlijks een bedrag van € 175.000,-- per regio ter beschikking stelt, op voorwaarde dat de gemeenten hier een voldoende bedrag aan co financiering tegenover stellen.

Deze bedragen kunnen binnen de beleidsperiode 2009-2012 administratief technisch worden overgeboekt en zijn dus in principe tot eind 2012 voor het gebiedsgericht werken beschikbaar.

In 2009 zijn de gebiedsprogramma's voor de verschillende gebieden in 2009 en 2010 vastgesteld. Het betreft:

1. het Westerkwartier
2. Delfzijl, Appingedam en Loppersum
3. Eemsmond, de Marne, Bedum en Winsum,
4. Hoogezand- Sappemeer en Slochteren
5. Veendam, Pekela en Menterwolde
6. Groningen, Ten Boer en Haren
7. Winschoten, Reiderland, Scheemda en Bellingwedde
8. Stadskanaal en Vlagtwedde.

Uit de gebiedsprogramma's wordt duidelijk dat 5 gebieden voor 2009 en 2010 een beroep doen op de maximale co financiering van de provincie. Voor een drietal gebieden hoeft de provincie het maximale bedrag aan co financiering niet in te zetten.

Het gaat om de gebieden:

a. Delfzijl, Appingedam en Loppersum: deze gemeenten zullen in 2009 niet het maximale bedrag aan co financiering op tafel leggen. De gemeenten zullen in 2009 50% van de maximale co-financiering inbrengen, hetgeen betekent dat ook de provinciale inleg wordt gehalveerd. Daardoor hoeft de provincie een bedrag van € 87.500 minder aan co financiering in te zetten. Voor 2010 gaat de gemeenten wel uit van de maximale co-financiering.

b. Eemsmond, de Marne, Bedum en Winsum: ook deze gemeenten zullen niet voor 2009 het maximale bedrag aan co financiering op tafel te leggen. Daardoor hoeft de provincie voor 2009 bedrag van € 87.500 minder aan co financiering in te zetten. Voor 2010 gaan de gemeenten van de maximale co-financiering uit.

c. Het Westerkwartier: in een recent bestuurlijk overleg hebben de gemeenten te kennen gegeven dat zij slechts voor een beperkt aantal activiteiten tot co-financiering wensen over te gaan. Er kan met deze gemeenten slechts overstemming worden bereikt over een afgeslankt gebiedsprogramma 2009-2010. Dit gebiedsprogramma wordt binnenkort vastgesteld. De gemeenten geven als reden aan dat zij moeten bezuinigen.

Dit heeft tot gevolg dat de provincie in 2009 en 2010 in totaal slechts voor een bedrag van € 120.000,-- aan co-financiering hoeft in te zetten in plaats van het maximale bedrag van € 350.000,--.

De provincie houdt dan ook eenmalig de volgende bedragen over:

- € 87.500,-- Delfzijl, Appingedam en Loppersum (in 2009)
- € 87.500,-- Eemsmond, De Marne, Bedum en Winsum (in 2009)
- € 230.000,-- Westerkwartier (in 2009 € 115 .000,-- en in 2010 € 115.000,--)
- € 405.000,-- totaal

Voorgesteld wordt om deze middelen te verschuiven naar het Kwaliteitsfonds Basisonderwijs 2010/2001.

Wij verwachten dat in de loop van 2010 uit het budget van het gebiedsgericht werken meer kan worden overgeheveld dan € 405.000,--. Een aantal projecten is namelijk later dan gepland in uitvoering genomen, zodat het redelijk is te veronderstellen dat niet het hele budget zal worden benut. Dit kan in de loop van 2010 in bestuurlijk overleg met gemeenten worden vastgesteld. Wanneer in 2010 blijkt dat in het gebiedsgericht werken inderdaad meer ruimte bestaat dan € 405.000,--, dan zullen wij het voorstel doen om uit deze middelen alsnog € 45.000,-- voor het krediet voor het Kwaliteitsfonds Basisonderwijs in te zetten en hetzelfde bedrag in mindering te brengen op de onttrekking uit het Flexibel Budget Welzijn 2010.

Wij stellen voor conform bovenstaande te besluiten door het vaststellen van bijgevoegd conceptbesluit:

Groningen, 1 december 2009.

Gedeputeerde Staten van Groningen:

M.J. van den Berg , voorzitter.

H.J. Bolding , secretaris.

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 1 december 2009, nr. 2009-68.887, CW;

BESLUITEN:

1. Tot het beschikbaar stellen van een krediet "Kwaliteitsfonds Basisonderwijs Groningen" voor de jaren 2010 en 2011 van maximaal € 450.000,--.
2. Voor bedoeld krediet een bedrag van € 405.000,-- te substitueren uit het gebiedsgericht werken welzijn 2009/2010.
3. Voor bedoeld krediet een bedrag van € 45.000,-- te substitueren uit het flexibel budget welzijn 2010.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter.

, griffier.